

paahængt en Del Bestemmelser, som vilde have til Følge, at Forslaget druknede og gik til Bunds. Den Gang nævnede det ærede Medlem Ordet „Møllestenspolitik“, og det er egentlig ikke saa ilde et Ord. Jeg vil minde om nu, at naar man saaledes giver sig til her at hænge mere og mere paa og navnlig hænger en uopnaaelig Bestemmelse paa, saa er det det ærede Medlems Møllestenspolitik fra Fortiden, den Gang vi stod i Provisorieaarene. Jeg tror ikke, at det er værd at komme ind paa en saadan Møllestenspolitik. Hvis vi overhovedet ville have en Grundlovsændring, maa vi gøre den saa enkel som muligt og ikke komme med nye og umulige Bestemmelser. Det ærede Medlem gentog sine Bemærkninger fra Fortiden om Vælgertallet, og han udtalte, som han ogsaa plejer, noget om, at vi maa være i Overensstemmelse med Grundloven. Jeg er glad ved at høre det ærede Medlem betone, at vi maa være i Overensstemmelse med Grundloven, at det ærede Medlem har Respekt for Grundloven. Det har det ærede Medlem antydnet i Dag, det antydede han forleden ved Behandlingen af Menighedsraadsloven og ogsaa under Behandlingen af Loven om Len og Stamhuse. Jeg er, som sagt, glad derved, thi jeg erindrere, naar jeg tænker en Del Aar tilbage, at jeg da ikke havde saa stor Beundring for det ærede Medlems Grundlovstroskab, men jeg glæder mig over at se, at der er Fremgang.

Naar der nu altsaa, som jeg bemærker, er ikke ringe Fremgang med Hensyn til det ærede Medlems Sindelag overfor Grundloven, haaber jeg ogsaa, at vi skulle komme til Rette med hinanden, baade med Hensyn til Vælgertallet og med Hensyn til Befolkningstætheden, naar vi lægge Mærke til, hvad Grundlovens Fædre have vedtaget om disse to Ting. Thi det, som her staar, „paa Grundlag af Indbyggerantal, under Hensyntagen til Vælgertal og Befolkningstæthed“, er hverken mere eller mindre end det, som Grundlovens Fædre gik ud fra i 1849 og i 1866. Jeg skal tillade mig at belyse dette Forhold med nogle Tal.

Med Hensyn til Befolkningstætheden skal jeg nævne, at i 1849 gik man ud fra et Folketal paa 1,350,000 Indbyggere, man regnede højt, man rundede af opad og sagde: Det kan blive et Medlem for hver 14,000 Indbyggere, og saa foretog man en Kredsinddeling under Hensyn til dette Tal. Det er altsaa ogsaa Grundlovens Fædre, som have gjort dette. Dernæst foretog

man en Kredsinddeling for Øernes Vedkommende, hvorved de allerfleste Kredse fik 14,000 og derover, 15—16—17,000, hvorimod man for Jyllands Vedkommende gik til den modsatte Side. Jeg skal i saa Henseende nævne enkelte Tal. Nyboderkvarterets Kreds her i København havde oprindeligt 15,571 Indbyggere, Hillerød 15,080, Frederikssund 15,692, Rudkøbing 17,080, Nakskov 16,867, Maribo 16,606. Men gaa vi saa over til Jylland, bliver Forholdet det modsatte. I Thisted og Viborg Amter havde alle Kredse under 12,000 Indbyggere med Undtagelse af Valgkredsen om Viborg By, som havde 12,084. I Ringkøbing Amt var det endnu værre, der var een Kreds, som kun havde 9,698 Indbyggere, og Skern, som havde 9,800. Altsaa, Grundlovens Fædre, som have bestemt denne Kredsinddeling af 1 Medlem for omtrent 14,000 Indbyggere, have foretaget Kredsinddelingen saaledes, at der var enkelte Kredse, hvor der fra første Haand lige straks er endogsaa dobbelt saa mange Indbyggere som i en anden. Saaledes har man fortolket Grundloven den Gang, og det var naturligvis ogsaa rimeligt, fordi Vælgertallet jo ikke staar i Forhold til Befolkningens Tæthed, og fordi Besværlighederne ved at komme til Valg ere meget forskellige. Det er ulige lettere at udøve sin Valgret, naar man bor tæt ved eller paa selve Valgstedet, end naar man bor paa Steder, hvorfra man har 3—4—5—6 Mil til Valgstedet. Dernæst er der en betydelig Forskel med Hensyn til Vælgertallet. I København f. Eks. er der en Masse Mennesker — mange flere end andetsteds —, som slet ikke har Valgret, en Masse unge Mennesker, tilrejsende osv., hvad jeg senere skal komme nærmere ind paa.

I 1866 gentog sig noget lignende. Der blev vedtaget en ny Grundlov, og Rigsdagen vedtog saa en Valglov af 12. Juli 1867. Ved denne Valglov gør det samme sig gældende med Hensyn til Befolkningstætheden allerede ved første Folketælling. Uagtet der blev sat 1 Medlem for hver 16,000 Indbyggere, havde vi 2 Kredse med over 30,000 Indbyggere, 1 Kreds med 25—30,000, 10 med 20—25,000 og flere Kredse med 11—12,000; det vil sige, allerede i første Omgang efter 1866 havde man i enkelte Kredse dobbelt saa stort et Indbyggerantal som i andre. Det var Grundlovens Fædre, der baade i 1849 og 1866 have lagt dette til Rette. Jeg tror, at vi handle fuldkommen i Grundlovens Fædres Aand og i Grundlovens Aand, naar vi ved-